

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Ured za reviziju budžeta-proračuna F BiH
Sarajevo

UR-014, 006, 020-03/02

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH/FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
na dan 31. decembra/prosinca 2001. godine**

FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Sarajevo, maj/svibanj 2002. godine

MENADŽMENTU MINISTARSTVA

IZVJEŠTAJ REVIZORA

1. Obavili smo reviziju finansijskih-financijskih izvještaja Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva iskazane na dan 31.12.2001. godine. Za ove izvještaje je odgovorno Ministarstvo poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva kao budžetski korisnik. Naša odgovornost svodi se na *izražavanje mišljenja* o tim finansijskim izvještajima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili, na osnovu ovlaštenja u skladu sa Zakonom o reviziji (Sl. nov. FBiH 48/99), a u skladu sa INTOSAI međunarodnim standardima. Ovi standardi zahtjevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim-financijskim izvještajima značajnih pogrešaka kao i da li su finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim-financijskim izvještajima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primjenjenih računovodstvenih načela i vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih-financijskih izvještaja i ocjenu primjene propisa. Vjerujemo da je provedena revizija pouzданi osnov za izražavanje našeg mišljenja.
3. Obzirom da nismo imali dovoljno pouzdanu osnovu da u potpunosti bez ikakvih rezervi potvrdimo da su finansijski izvještaji Ministarstva poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva u cijelokupnom predstavljanju objektivni i realni u svim značajnim pitanjima svoje mišljenje uvjetujemo zbog:
 - **Neslaganja sa načinom iskazivanja prihoda i rashoda u iznosu od 3.893.296 KM, što se odnosi na povučena sredstva iz Trezora, a prikazana su kao trošak, što nije u skladu sa FBiH računovodstvenim standardima.**
 - **Neiskazivanje obaveza, koje su izvjesne, u finansijskim izvještajima po osnovu premija za mljekovo i duhan u najmanjem iznosu od 3.514.467 KM.**
4. Po našem mišljenju, osim za efekte usklađivanja iz prethodnog stava, finansijski-financijski izvještaji daju istinit i fer pregled o finansijskom-financijskom stanju korisnika budžeta/proračuna Ministarstva poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva, u svim značajnim segmentima poslovanja na dan 31.12.2001. godine.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić , dipl.oec.

Generalni revizor

mr. Ibrahim Okanović , dipl.oec.

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI

1. Uvod

Na osnovu ovlaštenja u skladu sa Zakonom o reviziji Budžeta/Proračuna FBIH obavljena je revizija finansijskih izvještaja i usklađenosti poslovanja sa zakonskim propisima za 2001. godinu. Revizija se obavlja u kontinuitetu počev od fiskalne 2000. godine, a predmet ove revizije su bili finansijski izvještaji/izvješća za 2001. godinu kao i izvršene finansijske transakcije, uključujući procjenu usklađenosti sa primjenjenim zakonima i propisima.
Revizionisti uvid u dokumentaciju je izvršen, sa povremenim prekidima, u periodu od 15.04 -10.05. 2002. godine.

Reviziju su obavili revizori Ureda za reviziju Budžeta/Proračuna FBiH:

I. Junuzović;
N. Redžep;
S. Stojčić.

2. Opći podaci

Federalno Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu Ministarstvo) kao Federalno tijelo vrši upravne, stručne i druge poslove koji se odnose na nadležnost Federacije iz oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, a na temelju Zakona o Federalnim ministarstvima i drugim tijelima Federalne uprave

Ministarstvom rukovodi Federalni ministar. Federalni ministar rukovodi, koordinira i nadzire aktivnosti ministarstva, provodi Federalnu politiku i izvršava Federalne Zakone i druge Federalne propise iz nadležnosti svog ministarstva i izvršava zadatke i druge poslove utvrđene Ustavom i Federalnim zakonom.

Organizacione jedinice utvrđene Pravilnikom u unutrašnjoj organizaciji Federalnog Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva su:

Kabinet Ministra,
Sektor za poljoprivredu;
Sektor za veterinarstvo,
Sektor za vodoprivredu;
Sektor za šumarstvo;
Poljoprivredni inspektorat,
Veterinarski inspektorat,
Vodoprivredni inspektorat,
Šumarski inspektorat.
Odjeljenje za pravne i opće poslove.

Sredstva za rad Ministarstva obezbjeđuju se iz Federalnog Budžeta i iz sopstvenih prihoda.

Prema platnom spisku u Ministarstvu sa 31.12.2001. godine je bilo 87 uposlenih.

Ministarstvo je smješteno u iznajmljenom prostoru površine 1110 kvad. met. poslovne zgrade u Ulici Mehmeda Spahe broj 3, Sarajevo, uz plaćanje zakupnine.

Računovodstvene poslove Ministarstva obavlja Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH bez posebno uređenog odnosa, a finansijske direktive polaze od odgovornih osoba Ministarstva.

Finansijsko poslovanje u revidiranoj godini obavljalo se preko transakcijskog računa UPI Banke d.d. Sarajevo.

3. Cilj revizije

Cilj revizije je

- da se ispitaju računi i finansijski izvještaji Ministarstva kako bi se steklo razumno uvjerenje da su isti u svim značajnim iznosima realno i objektivno predstavljeni, cijeloviti i valjani, da su sve radnje oko utroška javnog novca pravilno poduzete, dovršene, plaćene i registrovane kao i usaglašene sa važećom regulativom;
- ocjena računovodstvenog sistema, a posebno ocjena sistema internih kontrola, da li su prikladno postavljene i da li funkcionišu i da li su sposobne za otkrivanje značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima;
- dati preporuke za dalji rad, sa posebnim naglaskom na što efikasniju i ekonomičniju zaštitu imovine i trošenju sredstava, kao i stvaranje podloge za uvođenje, primjenu i efikasan rad interne kontrole.

4. Nalazi i preporuke

4.1. Usklađenost sa propisima

- U svom poslovanju Ministarstvo nije dosljedno provodila Zakon o Proračunima/Budžetima FBiH, što je imalo za posljedicu prekoračenja u rashodima na određenim pozicijama.i nerasporuđivanje vlastitih prihoda u Budžet/Proračun FBIH;
- U postupku nabavke Ministarstvo, nije u potpunosti, postupilo u skladu sa odredbama Uredbe o postupku nabavke robe, usluga i ustupanja radova.
- Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo nije dosljedno provodilo Uredbu o naknadama i drugim materijalnim pravima rukovoditelja izvršnih organa vlasti FBiH i službenika Federalnih ministarstava i drugih tijela uprave i Kolektivnim ugovorom za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH.
- U oblasti radnih odnosa nije u cijnosti primjenjivan Zakon o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Federaciji BiH i drugi propisi koji reguliraju tu oblast.

Preporuke menadžmentu

Preporučuje se menadžmentu da dosljedno primjenjuje zakonske, podzakonske i opće akte.

4.2. Menadžment i sistem internih kontrola

U 2001.godini koja je predmet revizije u martu je imenovan novi Ministar. Između dotadašnjeg i novoimenovanog Ministra je izvršena primopredaja dužnosti, samo za stanja na transakcijskim računima, o čemu nam je dostavljen dokument.

U Izvještaju o reviziji za 2000. godinu konstatovano je da nema uspostavljene funkcije interne kontrole, sa preporukom da se sačine računovodstvene politike.

Provedenom revizijom su uočeni pomaci u sistemu internih kontrola u odnosu na prethodnu godinu, usvojene i provedene preporuke Ureda za reviziju Budžeta/Proračuna FBiH u određenoj mjeri, ali nije postignut zadovoljavajući nivo kontrole trošenja javnog novca i usklađenosti tog trošenja sa dozvoljenim.

To se prvenstveno odnosi na trošenje iznad dozvoljenih iznosa pojedinih budžetskih pozicija, prije svega onih koje se odnose na naknade uposlenim i druge troškove za rad Ministarstva, nad kojima Menadžment treba ojačati kontrolu.

Preporuka menadžmentu

Menadžment treba da unaprijedi funkciju interne kontrole kao skup postupaka kojih će se pridržavati svi uposleni, u svrhu postizanja ciljeva na području :

- Efikasnog poslovanja
- Pouzdanog finansijskog izvješćivanja i
- Usklađenosti sa primjenjivim Zakonima i propisima.

Menadžment treba usvojiti računovodstvene politike, te uvesti takve kontrolne postupke kojima se osigurava nadzor nad imovinom i poslovnim knjigama, a što se postiže zahtjevom uposlenim u poštivanju odgovarajućih pisanih uputstava.

4.3. IZVRŠENJE BUDŽETA

4.3.1 Prihodi

Prihodi Ministarstva za 2001. god. su ostvareni u iznosu od 12.768.148 KM ili 106,21% od planiranih. Budžetom/Proračunom FBiH predviđen je prihod u visini od 12.021.200 KM.

Struktura ostvarenih prihoda je:

• Vlastiti prihodi i tekuće potpore	276.130 KM
• Donacija za lijekove u veterinarstvu	10.322 KM
• Dozname iz Budžeta za tekuće poslovanje	1.842.250 KM
• Tekući transferi	10.071.946 KM
• Transferi iz tekućih rezervi	567.500 KM

Ostvarenje prihoda u Ministarstvu je dano u sljedećoj tabeli:

Prihodi	Plan. Budžetom 2001 god.	Ostvareno 2001. godina	Index	Razlike
1	2	3	4=3/2*10	5=3-2
Transferi za tekuće poslovanje	1.684.800	1.842.250	109,35	157.450
Bruto plate	983.000	974.527	99,14	-8.473
Naknade troškova zaposlenih	174.500	245.472	140,67	70.972
Nakn trošk zaposlenih – tekuće rez.		100.000		100.000
Doprinos na teret poslodavca	121.000	115.951	95,83	-5.049
Izdaci za materijal i usluge	406.300	406.300	100,00	0
Tekući transferi	10.072.000	10.071.946	100,00	-54
Transferi neprofitnim org. mlijeko i duhan	7.683.200	7.683.146	100,00	-54
Podsticaji u proizvodnji sjemenskog i sadnog materijala	1.798.550	1.798.550	100,00	0
Uzgojno selekcijski rad	354.150	354.150	100,00	0
Zaštita bilja	236.100	236.100	100,00	0
Tekuća rezerva prema Odlukama Vlade		567.500		567.500
Za naknadnu sjetvu		237.500		237.500
Za Q groznicu		300.000		300.000
Zadružnom savezu		20.000		20.000
Dani jagodičarskog voća		10.000		10.000
Nabavka stalnih sredstava	100.000	0	0,00	-100.000
Ukupno iz Budžeta	11.856.800	12.481.696	105,27	624.896
Sopstveni prihodi	164.400	276.130	167,96	111.730
Donacije	0	10.322		10.322
Ukupno prihodi	12.021.200	12.768.148	106,21	746.948

Iskazani prihodi u evidencijama Ministarstva sa aspekta izvršenja Budžeta su pravilno iskazani. Međutim, sa knjigovodstvenog aspekta po mišljenju tima za reviziju ovi prihodi su trebali biti umanjeni za izvršeni povrat sredstava u iznosu od 3.893.296 KM jer je taj iznos povučen prema instrukcijama Ministra finansija.

Prezentirani podaci pokazuju da je Ministarstvu u odnosu na planirano više doznačeno iz Budžeta 624.896 KM.

Više doznačena sredstva su rezultat posebnih odluka Vlade za hitne i nepredviđene namjene iz tekućih rezervi kao i većom doznakom sredstava za naknade troškova zaposlenih.

Pored doznaka iz Budžeta Ministarstvo je ostvarilo prihode po osnovu vlastite djelatnosti u iznosu od 276.130 KM, najvećim dijelom iz naplaćenih naknada kontrole kvaliteta poljoprivrednih proizvoda u vanjskom prometu, pristojbi za uvjerenja o zdravstvenom stanju životinja kao i kamata na depozitna sredstva.

Ovi prihodi su ostvareni u većem obimu od predviđenih za 111.730 KM.

Ministarstvu nisu stavljeni na raspolaganje sredstva za nabavku stalnih sredstava u iznosu 100.000 KM.

Prihodi Ministarstva ostvareni transferima iz Budžeta su usaglašeni u poslovnim evidencijama Budžeta i Ministarstva u iznosu od 12.481.696 KM.

Iskazani vlastiti prihodi su iznosili 276.130 KM. Budžetom je predviđeno pokriće određenih vrsta troškova (nabavka materijala i tekući grantovi) iz planiranih vlastitih prihoda u iznosu od 164.400 KM. Višak ostvarenih vlastitih prihoda iznad planiranih u iznosu od 111.730 KM nije raspoređen u Proračun, ali je iskazan u evidencijama Ministarstva.

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo ulaže napore u cilju dosljedne primjene zakonskih propisa koji imaju odraza na proračunske prihode. Ministarstvo, kao nadležno za vođenje prekršajnog postupka iz svoje nadležnosti u prvom stepenu, je više puta nadležnim tijelima (Federalnom vijeću za prekršaje i Federalnom ministarstvu pravde) ukazivalo na probleme, koji se javljaju kod prinudne naplate novčanih kazni i predlagalo izmjene zakonskih propisa koji se odnose na postupak izvršenja prekršajnih sankcija. Zakonske izmjene još nisu izvršene, iako bi se na ovaj način osiguralo efikasnije ostvarenje proračunskih prihoda.

Preporuka menadžmentu

- Pri ostvarivanju vlastitih prihoda dosljedno osigurati primjenu Zakona o Budžetu/Proračunu.**

4.3.2 Rashodi

Rashodi i izdaci su ostvareni u iznosu od 13.338.388 KM ili sa prekoračenjem od 10,96%, a Budžetom predviđeni su bili 12.021.200 KM.

Više ostvareni rashodi u odnosu na predviđene su posljedica usmjerenih Vladinih Odluka iz tekućih rezervi za hitne i nepredviđene namjene preko ovog Ministarstva, većim troškovima tekućeg poslovanja, kao i nepravilnog iskazivanja povučenih sredstava iz trezora zbog novog načina rada istog u iznosu 3.893.296 KM. Ovaj iznos je iskazan kao izdatak za kamate, što nije u skladu sa računovodstvenim načelima i standardima, a po našem mišljenju trebalo je umanjiti prihode u skladu sa Računovodstvenim standardom FBiH 18.

Da se postupilo sa pomenutim standardom ukupni rashodi bi iznosili 9.445.092 KM ili 78,57%.

Struktura rashoda i izdataka u finansijskim izvještajima Ministarstva je sljedeća:

Bruto plaća	955,375 KM
Naknade troškova zaposlenih (uključen i dio iz tekućih rezervi)	345.015 KM
Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	112.733 KM
Izdaci za materijal i usluge	695.729 KM
Tekući transferi	7.311.498 KM
Trezorski zapisi (vraćena sredstva Budžetu)	<u>3.893.296 KM</u>
Nabavka stalnih sredstava	24.742 KM
Ukupno	13.338.388 KM

Prekoračenja Budžeta (što nije u skladu sa Zakonom o Budžetu/Proračunu) su nastala unutar sljedećih pozicija:

Vrsta rashoda	Budžetom planirano	Ostvareno	% Prek.	Prekoračenje
Naknade troškova zaposlenih	174.500	345.015	40,41	70.515
Putni troškovi	33.500	77.866	132,44	44.366

URED ZA REVIZIJU BUDŽETA/PRORAČUNA FBIH

Izdaci za energiju	19.400	27.834	43,47	8.434
Izdaci za komunalne usluge	24.100	85.745	255,79	61.645
Nabavka materijala	16.000	28.173	76,08	12.173
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	7.500	61.709	722,79	54.209
Unajmljivanje imovine i opreme	268.700	272.538	1,43	3.838
Izdaci za tekuće održavanje	13.100	34.740	165,19	21.640
Izdaci osiguranja i bank. usluga	5.300	15.402	190,60	10.102
Ukupno prekoračenje po ovim pozicijama				286.922

Nabavka stalnih sredstava je izvršena u ukupnom iznosu od 24.742 KM iz vlastitih sredstava, mada je Budžetom bilo predviđena nabavka opreme namjeni za graničnu poljoprivrednu inspekciju, u iznosu od 100.000 KM, koja sredstava nisu stavljeni na raspolaganje Ministarstvu.

Ističemo da je Ministarstvo iskazalo višak rashoda nad prihodima u iznosu od 545.498 KM kao što slijedi:

<u>Iskazani prihodi</u>	<u>12.768.148 KM</u>
<u>Iskazani rashodi</u>	<u>13.313.646 KM</u>
<u>Deficit</u>	<u>545.498 KM</u>

Napominjemo da je u prethodnoj godini iskazan višak prihoda nad rashodima u iznosu od 517.760 KM.

Druge pozicije naznačene u tabeli koja slijedi su se kretale ispod nivoa utvrđenog Budžetom.

R. br.	O p i s	Plan. Budžetom 2001.g	Ostvareno 2001. g.	Index	Razlike
1	Rashodi i izdaci	12.021.200	13.338.388	110,96	1.317.188
2	Plaće i naknade	1.157.500	1.300.390	112,34	142.890
2.1	Bruto plaće i naknade	983.000	955.375	97,19	-27.625
2.2	Naknade troškova zaposlenih	174.500	345.015	197,72	170.515
3	Doprinosi poslodavca	121.000	112.733	93,17	-8.267
4	Izdaci za materijal i usluge	513.700	695.729	135,43	182.029
4.1	Putni troškovi	33.500	77.866	232,44	44.366
4.2	Izdaci za energiju	19.400	27.834	143,47	8.434
4.3	Izdaci za komunalne usluge	24.100	85.745	355,79	61.645
4.4	Nabavka materijala	16.000	28.173	176,08	12.173
4.5	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	7.500	61.709	822,79	54.209
4.6	Unajmljivanje imovine i opreme	268.700	272.538	101,43	3.838
4.7	Izdaci za tekuće održavanje	13.100	34.740	265,19	21.640
4.8	Izdaci osiguranja i bank. usluga	5.300	15.402	290,60	10.102
4.9	Ugovorene usluge	126.100	91.722	72,74	-34.378
5	Tekući transferi	10.129.000	7.311.498	72,18	-2.817.502
5.1	Iz sopstvenih prihoda	57.000	31.082	54,53	-25.918
5.2	Neprof org. za duhan i mljijeko	7.683.200	4.837.609	62,96	-2.845.591
5.3	Transfer FM socijalne politike		1.000.000		1.000.000
5.4	Podsticaj u pr. sj. i sadnog mat.	1.798.550	385.250	21,42	-1.413.300
5.5	Uzgojno selekcijski rad	354.150	354.150	100,00	0
5.6	Zaštita bilja	236.100	220.000	93,18	-16.100
5.7	Posebne Odluke Vlade		483.407		483.407
6	Trezorski zapisi (vraćena sredstva trezoru)	0	3.893.296		3.893.296
7	Nabavka stalnih sredstava	100.000	24.742	24,74	-75.258

Tim za reviziju procjenjuje da je jedan od razloga za prekoračenje kod izdataka za energiju, izdataka za komunalne usluge i tekuće održavanje nerealno planiranje ovih rashoda.

Takođe, tim za reviziju smatra da su se dosljednim provođenjem Uredbe o postupku nabavke robe, usluga i ustupanja radova izdaci za nabavku materijala mogli ostvariti u racionalnijim iznosima od ostvarenih.

Preporuke menadžmentu

- Budžetska sredstva koristiti u visini i samo za namjene koje su određene Budžetom/Proračunom i to do visine utvrđene budžetom/proračunom.
- Prilikom planiranja određenih pozicija primjenjivati princip realnosti.

Značajnije napomene vezane za rashode

4.3.2.1. Bruto plaća i naknade troškova zaposlenih

Bruto plaće i naknade

U 2001. godini u Ministarstvu su isplaćene plaće za 12 mjeseci za prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada (81), a predviđena sredstva za ovu namjenu su za 82 uposlena. Bruto plaće su isplaćene u iznosu od 955.375 KM sa indeksom ostvarenje od 97,19%.

Provjerene su plaće za 3 mjeseca i to za: januar, juni i decembar 2001. godine.

- Plaće uposlenika su isplaćivane po koeficijentima utvrđenim u Zaključku Vlade FBiH i Pravilnika o plaćama službenika u Ministarstvu. Za utvrđivanje plaća uposlenika donošena su pojedinačna rješenja za svakog uposlenika. U navedenim rješenjima za pojedina radna mjesta utvrđen je koeficijent koji nije u suglasju sa propisima koji reguliraju tu oblast. Takođe, uočeno je da opća akta nisu usaglašena sa odredbama Kolektivnog ugovora, koje reguliraju minuli rad.
- Revizijom je utvrđeno da 5 uposlenika Uredu za implementaciju projekta za poljoprivredu (PIU) – prima neto plaću od PIU, a poreze i doprinose po osnovu neto plaće isplaćuje Ministarstvo. Ovi uposlenici su prije početka Projekta PIU zasnovali radni odnos u Ministarstvu. Međutim, početkom projekta PIU-a njihov radno pravni status u Ministarstvu nije usaglašen sa važećim propisima (njihova isplata plaća i doprinos trebala se vršiti na teret PIU, a radni odnos u Ministarstvu trebalo je riješiti sukladno važećim propisima koji reguliraju radno-pravnu oblast-npr. mirovanje radnog odnosa).

Međutim, za novi projekat u okviru Ureda za koordinaciju projekta stočarstva i ruralnog finansiranja - PCU angažiranje uposlenih na Projektu, dok traje implementacija je uređeno na propisan način.

Naknade troškova uposlenih

Naknade troškova uposlenih su iznosile 345.015 KM (dio troškova je finansiran iz tekućih rezervi u iznosu od 100.000 KM) i sastoje se od:

1	Naknade za prevoz sa posla i na posao	25.993
2	Naknade za korištenje ličnog vozila	15.500
3	Naknade troškova za smještaj dužnosnika	35.552
4	Naknade za odvojeni život	12.815
5	Naknade za topli obrok tokom rada	149.153
6	Regres za godišnji odmor	35.243
7	Otpremnine	6.132
7	Jubilarne nagrade	15.264
8	Pomoć u slučaju smrti	8.381
9	Pomoć za ostale slučajeve	40.500
10	Naknade za privremene i povremene poslove	482
	Ukupno	345.015

Naknade troškova za smještaj dužnosnika

Usluge hotelskog smještaja su plaćane za smještaj dužnosnika, ali nismo imali na uvid odobrenje za korištenje hotelskog smještaja od strane Premijera uz saglasnost Zamjenika Premijera, niti Ugovore o korištenju hotelskih usluga.

Znatan broj računa koji su plaćeni za hotelski smještaj se odnose na period 2000. godine čime je narušeno načelo akrualne osnove (rashodi nisu iskazani i teretili poslovnu godinu na koju se odnose).

Privatni smještaj je korišten za dužnosnike temeljem Ugovora o zakupu stambenog prostora Revizorskog timu nije stavljeno na uvid način odabira zakupodavca i odobrenje na navedene ugovore dato od strane premijera uz suglasnost zamjenika premijera što nije suglasno važećim propisima. U dijelu Ugovora u ugovorenoj cijeni - zakupnini koja se plaćala zakupodavcu, fizičkoj osobi, uračunat je porez na promet usluga, iako je po važećim propisima obveznik poreza pravna osoba, u ovom slučaju Ministarstvo.

Dio troškova za smještaj dužnosnika Ministarstvo je plaćalo po osnovu faktura Službe za zajedničke poslove Vlade FBiH, iako je Ugovorom o korištenju stana za privremeni smještaj između Službe za zajedničke poslove i dužnosnika kao korisnika stana utvrđeno da je korisnik stana obavezan da za korištenje stana plaća mjesecnu naknadu. Naknade po ovom osnovu iskazane su na poziciji unajmljivanja stanova.

Naknade za odvojeni život

Isplaćivane su u visini utvrđenoj prema važećim propisima. Dio ovih troškova je isplaćen i za dužnosnike koji prava iz radnog odnosa ostvaruju u Vladi FBiH u kojoj su zasnovali radni odnos. Stoga, ovi dužnosnici pored prava na plaću koje ostvaruju u Vladi FBiH i sva ostala prava iz radnog odnosa (topli obrok, troškovi prevoza, regres i slično) trebaju ostvarivati u instituciji u kojoj su zasnovali radni odnos.

Naknade za topli obrok tokom rada i regres za godišnji odmor

Ove naknade su isplaćivane i zaposlenim u PIU, što nije u skladu sa važećim propisima.

Pomoć za ostale slučajeve

Pomoć je isplaćena po Odluci u kojoj je navedeno da se sredstva isplaćuju iz kamata na depozite, a za poboljšanje životnog standarda. Međutim, ostvarena kamata nije se mogla koristiti za navedenu isplatu jer je prema Zakonom o Budžetu/Proračunu propisano da se svi sopstveni prihodi moraju rasporediti u Budžet/Proračun FBiH.

Jubilarne nagrade

Na isplate po ovom osnovu nije plaćen pripadajući porez.

Kao što je navedeno u dijelu Izvještaja -Izvršenje budžeta rashodi u ovoj grupi troškova je ostvareno prekoračenje od 170.515 KM u odnosu na planirano, što govori da se nije vodilo računa, prilikom odlučivanja o isplatama, o realnim finansijskim mogućnostima i planiranim pozicijama u Budžetu.

4.3.2.2 Izdaci za materijal i usluge

1	Putni troškovi	77.866
2	Izdaci za energiju	27.834
3	Izdaci za komunalne usluge	85.745
4	Nabavka materijala	28.173
5	Izdaci za usluge prevoza i goriva	61.709
6	Unajmljivanje imovine i opreme	272.538
7	Izdaci za tekuće održavanje	34.740
8	Izdaci za osiguranje i bankarskih usluga pl. prometa	15.402
9	Ugovorene usluge	91.722
	Ukupno	695.729

Putni troškovi

Isplaćivani su u nekoliko slučajeva bez Izvještaja o obavljenom putu uz znatno zakašnjenje u pravdanju naloga. Prekoračenje ovih troškova u odnosu na plan je 44.366 KM.

Izdaci za komunalne usluge

U okviru ovih izdataka najznačajniju stavku predstavljaju izdaci telefonskih i poštanskih usluga u iznosi od 64.160 KM. U ovom iznosu su sadržani troškovi mobilnih telefona za čije korištenje nisu postojala pisana pravila niti ograničenja, iako je Ured za reviziju Budžeta/Proračuna FBiH dao preporuku za uređenje ovih troškova u Izvještaju o reviziji za 2000. godinu.

Nabavka materijala

Odnosi se na izdatke za kancelarijski materijal i ostali materijal ali do septembra 2001. godine prilikom nabavke nije proveden postupak odabira najpovoljnijeg ponuđača u skladu sa Uredbom o postupku nabavke robe, usluga i ustupanja radova, iako je Ured za reviziju Budžeta/Proračuna FBiH dao preporuku u Izvještaju o reviziji za 2000. godinu. U zadnjem tromjesečju 2001. godine nabavka kancelarijskog materijala je izvršena odabirom najpovoljnijeg ponuđača. Revizijskom timu su stavljene na uvid ponude dobavljača, ali bez Zapisnika o otvaranju i procjeni ponuda.

Izdaci za usluge prevoza i goriva

Ukazujemo na znatno prekoračenje troškova na ovoj poziciji što je posljedica nerealnog planiranja i nepostojanja internih akata oko ograničenja potrošnje kao i neprovođenja Uredbe o postupku nabavke robe, usluga i ustupanja radova

Unajmljivanje imovine i opreme

Najveći dio ovih troškova (257.751 KM) se odnosi se na zakupninu za korištenje poslovnog prostora u objektu Mehmeda Spahe 3 Sarajevo. U odabiru zakupodavca proveden je propisani postupak. Međutim, pošto se radi o značajnom iznosu smatramo da smještaj Ministarstva treba rješavati u okviru smještajnih kapaciteta kojima upravlja Vlada FBiH.

Izdaci za tekuće održavanje

U okviru ovih izdataka su iskazani izdaci za obavezno osiguranje uposlenih. Odabir najpovoljnijeg ponuđača nije izvršen u skladu sa važećim propisima. Ugovorenog osiguranje se odnosi samo na one uposlenike Ministarstva koji su radili u Ministarstvu u trenutku zaključenja Ugovora, a ne i na uposlene koji su u Ministarstvu zasnovali radni odnos poslije zaključenja Ugovora o osiguranju, što nije u skladu sa važećim propisima.

Ugovorene usluge

U okviru ovih izdataka najznačajnije stavke predstavljaju

Usluge štampanja	15.635 KM
Izdaci za reprezentaciju	12.189 KM
Usluge stručnog obrazovanja, specijalizacije i školovanje	16.857 KM
Ostale nespomenute usluge	35.853 KM.

Usluge štampanja

Najveći dio ovih izdataka se odnosi na plaćanja prema dobavljačima "Grafika Šaran" i štamparija Fojnica. Nije proveden postupak odabira najpovoljnijeg ponuđača u skladu sa Uredbom o postupku nabavke robe, usluga i ustaupanja radova.

Izdaci za reprezentaciju predstavljaju 0,58% od ukupnih rashoda.

Usluge stručnog obrazovanja i specijalizacije i školovanje

Revizijskom timu nije stavljen na uvid Plan stručnog obrazovanja i usavršavanja uposlenih u Ministarstvu na osnovu koga bi se mogla cijeniti opravdanost ovih izdataka. Utvrđeno je da je izvršena isplata za postdiplomski studij u dva dijela: i to prvi dio na osnovu pismene Odluke nadležne osobe,

dok za drugi dio isplate nije donesena Odluka. Isplata se odnosi na rukovodećeg uposlenika, koji svoja prava iz radnog odnosa ostvaruje u Vladu FBiH zbog čega ovaj izdatak nije mogao ni biti učinjen u Ministarstvu.

Ostale nespomenute usluge

U ovoj grupi najznačajnije iznose predstavljaju isplate članovima Komisije za priznavanje, odobravanje i zaštitu sorti ratarskog i povrtlarskog bilja u iznosu od 9.500 KM i članovima Komisije za lijekove u iznosu od 4.434 KM. Navedene isplate su izvršene putem Uslužne zadruge "Student". Imajući u vidu karakter ovih izdataka i obavezu plaćanja poreza za iste, ovakav način isplate nije obavljen na propisan način.

4.3.2.3 Grantovi neprofitnim organizacijama - tekući transferi

Za ove namjene utrošeno je 7.311.498 KM. Isplate su bile za:

• Transfere za mlijeko i duhan	4.837.609 KM
• Transfere Feder. Min socijalne politike (podrška povratku)	1.000.000 KM
• Ostali grantovi	1.473.889 KM

Transferi za mlijeko i duhan

Tokom 2001. godine Ministarstvu je stavljen na raspolaganje 7.683.146 KM za ovu namjenu. Od ovog iznosa isplaćene su premije za mlijeko i duhan za 1999. i 2000. godinu u iznosu od 5.337.609KM, a iskazano na transferu revidirane godine je 4.837.609 KM i 500.000 KM na razgraničenom transferu prethodne godine.

Neutrošena sredstva (7.683.146 KM-5.337.609 KM) iznose 2.345.537 KM uvećana sa preusmjerenim sredstvima sa pozicije uzgojno seleksijskog rada u iznosu od 994.050 KM uz saglasnost Ministarstva finansija i raspoloživim sredstvima na žiro računu iz 2000. godine u iznosu 290.799 KM, što ukupno iznosi 3.630.386 KM, što je povučeno iz rezervi zaključivanjem fiskalne godine.

Premije za 2001. godinu za mlijeko iznose 3.514.467 KM i procijenjeni iznos za duhan za 2001. godinu u iznosu od cca 2 – 2,5 miliona KM, od čega ništa nije isplaćivano. Razlog za to je sistem rada Ministarstva za isplate premija mlijeka i duhana po kome se iste isplaćuju u tekućoj za prethodnu godinu, što će reći da su Budžetom predviđena sredstva za 2001. godinu koristila za isplatu premija iz 2000. godine. Ovo se dešava zbog normativno uređenog načina finansiranja premija za mlijeko i duhan kojima je regilisano da se premije za mlijeko za prethodnu godinu podnose sa 31.01. tekuće godine, a za duhan sa 28.04. tekuće godine

Iz svega navedenog Ministarstvo nije izvršilo isplatu premija za mlijeko 2001. godine, iako su joj sredstva stavljeni na raspolaganje sa 31.12.2001. godine, ali su ista 19.01.2002. godine povučena na rezervu u iznosu od 3.630.686 KM zbog novog načina poslovanja.

Ministarstvo je u više navrata informiralo Vladu o ovom problemu, tako da su isplate ovih premija počele u maju 2002. godine

Ministarstvo raspolaže svim propisanim evidencijama za premije za mlijeko i duhan. Radi se o opsežnoj evidenciji što ilustrujemo podatkom da je tokom 2001. godine 11.052 korisnika premija za mlijeko i 1.966 korisnika premija za duhan. Obaveze po ovom osnovu nisu evidentirane u finansijskim izvještajima Ministarstva.

Tim za reviziju smatra da cilj Vladinih odluka nije postignut zbog normativnog regulisanja prava dobivanja premija kao i neusklađene dinamike priticanja sredstava iz Budžeta/Proračuna.

Transfer Federalnom Ministarstvu socijalne politike (podrška povratku)

Dana 08.03. 2001. godine izvršen je transfer Ministarstvu socijalne politike u zinosu od 1.000.000 KM sa računa Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva sa namjenom potpora povratku. Ova sredstva su prethodno iz Budžeta doznačena Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i

šumarstva. Nismo imali na uvid popratnu dokumentaciju koja bi timu za reviziju omogućila procjenu opravdanosti ovakvog načina transfera.

Transferi između korisnika Budžeta nisu dozvoljeni shodno Zakonu o proračunima/budžetima

Preporuke menadžmentu

- **Sukladno Zakonu o Budžetu/Proračunu izdaci koji nisu predviđeni proračunom ne smiju se isplaćivati.**
- **Sukladno Zakonu o Budžetu/Proračunu sredstva raspoređena proračunom ne mogu se preraspoređivati između Ministarstava.**
- **U cilju ostvarivanja podsticanja proizvodnje u ovoj oblasti Ministarstvo treba pokrenuti aktivnosti na zakonskom uređivanju podsticaja u poljoprivrednoj proizvodnji.**
- **Ministarstvo treba razmotriti način iskazivanja obaveza u finansijskim izvještajima nastalih po osnovu premija za mljeko i duhan.**
- **U oblasti radnih odnosa, u potpunosti, primjenjivati Zakon o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave F BiH**
- **Izdatke za korištenje smještaja, odvojenog života, toplog obroka, regresa, jubilarnih nagrada, pomoći u slučaju smrti ostvarivati u skladu sa Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima rukovoditelja izvršnih organa vlasti FBiH i službenika Federalnih ministarstava i drugih tijela Federalne uprave i Kolektivnim ugovorom za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH.**
- **Nabavku robe, usluga i radova vršiti isključivo u skladu sa Uredbom o postupku nabavke robe, usluga i ustupanja radova.**
- **Dosljedno primjenjivati računovodstveno načelo akrujalnosti (sučeljavanje prihoda i rashoda nastalih u istom obračunskom periodu).**
- **Isplate naknada po osnovu rada u Komisijama vršiti u skladu sa važećim propisima putem tekućeg računa uz plaćanje pripadajućeg poreza.**
- **Donijeti pravila oko utroška sredstava (goriva, tekuće održavanje i ostalo).**
- **Analitički evidentirati tekuće transfere radi praćenja ostvarenja u odnosu prema planiranoom.**

4.4. Stalna sredstva

U 2001. godini u Ministarstvu su u finansijskim izvještajima iskazana stalna sredstva prema:

Nabavnoj vrijednosti	639.776 KM
Ispravka vrijednosti	304.741 KM
Sadašnja vrijednost	335.035 KM.

U početnim stanjima za 2001. godinu izvršena je korekcija početnih stanja za stalna sredstva u odnosu na Godišnji obračun za 2000. Godinu. Za iznos od 60.704 KM umanjena je a nabavna i ispravka vrijednosti bez obrazloženja i popratne dokumentacije.

Tokom 2001. godine izvršena su ulaganja u nabavku stalnih sredstava u ukupnom iznosu od 24.742 KM, a za ovu namjenu nisu predviđena sredstva budžetom.

Nabavka automobila je izvršena po principu staro za novo prema sljedećem:

- Nabavljeni je putničko vozilo marke Skoda Felicia po cijeni od 9.342 KM u zamjenu za upotrebljavano vozilo marke Opel Frontera procijenjeno na iznos od 7.662 KM. Razlika u cijeni staro za novo u iznosu od 1.680 KM predstavlja kapitalno ulaganje koje nije bilo predviđeno Budžetom. Postupak nabavke nije izvršen prikupljanjem ponuda od strane više procijenitelja.
- Nabavljeno je putničko vozilo Passat 2,5 1 TDI 4 po cijeni od 58.000 KM u zamjenu za 5 vozila koja su procijenjena na iznos od 58.000 KM, tako da nije bilo dodatnih ulaganja. Zamjena vozila "staro za novo" izvršena je na temelju Odluke nadležne osobe. Ne ulazeći

u ocjenu opravdanosti zamjene 5 vozila za jedno napominjemo da je provedena procedura prikupljanja više procjena, ali da Zapisnik o odabiru najpovoljnije ponude za procjenu rabljenih vozila nije prezentiran timu za reviziju. Uvidom u dostavljene ponude utvrđeno je da je Ugovor zaključen sa ponuđačem koji nije ponudio najpovoljniji odnos između cijene novonabavljenog vozila i procjene rabljenih vozila. Takođe u Ugovoru je navedeno da se radi o nabavci rabljenog vozila marke Passat, što ukazuje da se nije radilo o principu "Staro za novo". Timu za reviziju nije prezentirana finansijska dokumentacija neophodna za ovu vrstu transakciju.

U toku 2001. godine ukradena su 2 putnička automobila o čemu je MUP sačinio Zapisnik. Revizijom je utvrđeno da ne postoje pisana pravila o zaduženosti osobe odgovorne za vozilo kao ni pravila o čuvanju vozila poslije radnog vremena.

Kod nabavke kancelarijskog namještaja nije provedena propisana procedura.

Na osnovu navedenog tim za reviziju zaključuje da nabavka stalnih sredstava u 2001. godini, nije u potpunosti, izvršena skladu sa Uredbom o postupku nabavke robe, usluga i ustupanja radova.

Preporuka menadžmentu

- **Prilikom nabavki Ministarstvo se mora u potpunosti pridržavati Uredbe o postupku nabavke robe, usluga i ustupanju radova.**
- **Donijeti pravila kojima će se regulisati način zaduženja vozila i čuvanju vozila.**
- **Korekcija početnih stanja može se izvršiti samo na osnovu relevantne dokumentacije i u skladu sa važećim propisima**

4.5. Novčana sredstva

U finansijskim izvještajima sa 31.12.2001 godinu nije iskazano ova imovina, što znači da su ispoštovane instrukcije date od Ministarstva finansija vezano za prenos sredstava od strane korisnika Budžeta na račun Ministarstva finansija - Trezora.

4.6. Potraživanja

U finansijskim izvještajima sa 31.12.2001. godine su iskazana potraživanja u iznosu od 4.100 KM, koja se odnose na akontacije za službeni put isplaćenih krajem godine.

4.7. Obaveze

U finansijskim izvještajima Ministarstva sa 31.12.2001. godine su iskazane obaveze u iznosu od 4.136 KM.

Međutim, revizijom je utvrđeno da Ministarstvo nije iskazalo obaveze po osnovu premija za mlijeko (3.514.467 KM) i za duhan (procijenjene cca 2-2,5 miliona KM) za 2001. godinu. Sa stanovišta realnosti i potpunosti u iskazivanju u finansijskim izvještajima, navedene obaveze su trebale biti evidentirane bilansno ili vanbilansno.

Preporuka menadžmentu

Znatno ojačati kontrolu nad evidentiranjem obaveza putem procjene potencijalnih obaveza (premije).

5. Računovodstvo

Računovodstvene poslove Ministarstva obavlja Služba za zajedničke poslove organa i tojela FBiH, iako joj temeljem Uredbe o Službi za zajedničke poslove to nije propisano kao nadležnost. Po usmenoj izjavi nadležnih osoba obavljanje računovodstvenih poslova od strane služe za zajedničke

poslove je stvar naslijedene prakse. Napominjemo da se računovodstvo Ministarstva vodi u prostorno i organizacijski odvojenim Zajedničkim službama Vlade FBiH

Računovodstveni standardi i načela se ne primjenjuju dosljedno i u potpunosti što ima odraza na finansijske izvještaje.

I pored preporuke Ureda u prethodnom izvještaju nije usvojen Pravilnik o računovodstvu i donesene računovodstvene politike, te se računovodstvena evidentiranje vrši na osnovu Uredbe o računovodstvu Proračuna i Pravilnika o knjigovodstvu Proračuna/Budžeta.

Pojedine finansijske transakcije i knjigovodstvene evidencije se obavljaju na osnovu nepotpune dokumentacije. Nisu donesena pravila kojima bi se utvrdilo kretanje dokumentacije. Sistem odlaganja dokumentacije nije adekvatan.

Ne postoji mehanizam kontinuirane kontrole od strane Ministarstva prema računovodstvu.

Knjigovodstvene evidencije u potpunosti ne osiguravaju potrebni nivo informacija o stanju obaveza i rashoda.

Software je jedinstven za sve korisnike proračuna čije računovodstvo vode Zajedničke službe Vlade. Odgovorna osoba u računovodstvu raspolaze passwordom, a ne postoje podaci o dodatnoj zaštiti i back-upu.

6. Zaključak

Tokom obavljanja revizije uočene su slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola, koje uspostavlja menadžment, što je imalo za posljedicu uvjetno potvrđivanje finansijskih izvještaja.

Dio preporuka Ureda za reviziju Budžeta FBiH navedenih u Izvještaju za 2000. godinu nije primijenjen, što dodatno ukazuje na nedovoljno funkcioniranje sistema internih kontrola.

Slabosti su izražene u sljedećim oblastima:

- Nedosljednosti u primjeni Zakona o proračunima/Budžetima, Zakona o izvršenju Budžeta, Uredbe o postupku nabavke robe, usluga i ustupanja radova, Uredbe o naknadama i drugim materijalnim pravima rukovoditelja izvršnih organa vlasti FBiH i službenika Federalnih ministarstava i drugih tijela Federalne uprave, i pozitivnih zakonskih propisa iz oblasti radnih odnosa;
- Stvaranje izdataka koji nisu predviđeni proračunom Ministarstva;
- Preraspodjela sredstava između Ministarstava (transfer prema Ministarstvu socijalne politike);
- Neadekvatno riješenoj regulativi iz oblasti podsticaja u poljoprivredi;
- Neusvajanje Pravilnika o računovodstvu i nedonošenje računovodstvenih politika, odnosno nepostojanje pravila kojima se reguliraju kontrolni postupci, kojima se sigurava nadzor nad imovinom i poslovnim knjigama;
- Nepostojanje pravila kojima će se utvrditi način i visina korištenja za gorivo i tekuće održavanje
- Prekoračenju određenih pozicija rashoda u odnosu na planirano;
- Nerealno planiranje određenih pozicija Budžeta/Proračuna Ministarstva;
- Nepostojanje pravila kojima će se regulisati način zaduženja vozila kao i čuvanje istih kad nisu u funkciji;
- Nepotpuno knjigovodstvene iskazivanje nastalih obaveza.

KOMENTAR

U ostavljenom roku Ministarstvo se pismeno očitovalo na Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja za 2001. godinu dostavljajući dokumentaciju za neka tvrđenja i za dokumentovana neslaganja izvršena je korekcija predmetnog nalaza. Pojašnjenja koja su data kao obrazloženje za istaknute nedostatke, a što se odrazilo na revidirane finansijske izvještaje, nismo mogli uvažiti kao osnov za korekciju naših nalaza.

Za uspostavu sistema internih kontrola odgovoran je menadžment shodno zakonskim propisima.

Pozitivnim cijenimo raspravu o našim nalazima od strane menadžmenta kao i prihvatanje datih preporuka za budući rad.

REVIZORI:

I. Junuzović

N. Redžep

S. Stojčić